

141. † Gospa Marija Murnik-ova. 142. Gospa Ivana Vodnikova. 143. Posojilnica v Ribnici. 144. Francišek Mally, tovarnar v Ljubljani. 145. Elija Predovič, veletrgovec v Ljubljani.

Do 1. avgusta t. l. torej šteje družba sv. Cirila in Metoda 104 moške podružnice z 8407 člani in 27 ženskih z 2958 družbenicami, skupaj 11.365 udov.

Lansko leto se je priznala v Sežani našemu ženstvu palma prvenstva z ozirom na delovanje v prospah naši družbi; tudi letos biva vodstvo pri tej sodbi, kakor je razvidno iz neuradnega spiska od prijazne nam roke: „Delovanje ženskih podružnic družbe sv. Cirila in Metoda v preteklem letu 1893“, ki so ga nedavno prejele naše podružnice. Zdaj, ko so stopile žene slovenske in dekleta v svojih podružnicah tako številno na plan, da bi se borile z možmi vred za slovenske idejale, zmaga pač ne bo izostala. Da, žene slovenske, kakor je vam ljuba naša deca, tako ljub naj vam je materin jezik, njemu zahtevajte v šolah prvo in častno mesto, ne dopuščajte več, da bi se izneverjala mladež svojemu rodu. Ta požrtvovalnost, katero v novejšem času kaže slovensko ženstvo, mora s ponosom in zadovoljstvom navdajati slovanske rodoljube, a tudi občudovanje in spoštovanje izvablja stranskemu svetu.

Večina podružnic je uprav tekmovala v svrhu denarnih dobav za družbine namene. Dobro sredstvo pridobiti za to znatnih prispevkov, so primerni koncerti in zabave. Kolikor se je vodstvu poročalo, osnovala so se deloma ob svojih zborovanjih, deloma posebej vzgledne veselice, naslednje podružnice: Črna na Koroškem, ženska podružnica v Št. Juriju ob juž. železnici, Teharje pri Celju, Rožak v Tolinčicah in Podravljah, moška in ženska podružnica v Gorici s prelepimi božičnicami v Gorici, Podgori, Pevmi, Ločniku; podružnica na Greti, podružnice Beljak, Št. Janž, Priblaves, Šteben, Velikovec, Apače, Kotmaraves, Tolsti vrh; Šiška, moška in ženska podružnica v Trstu veliki koncert s sodelovanjem opernega pevca Josipa Trtnika in ondotnih slovenskih društev.

(Dalje sledi.)

Poučni in zabavni drobiž.

Izvestja Muzejskega društva tretji zvezek ima nastopno vsebino: S. Rutar, Grobišče pri sv. Luciji blizu Tolmina. (Dalje). Jos. Apih o obrtni politiki 18. veka. (Konec). Dr. Fr. Kos, Regesti k domači zgodovini. Nadalje ima ta zvezek še več majnih zanimivih zapiskov in kratko poročilo o slovstvu, ki se tiče domoznanstva slovenskih dežel.

Starinoslovec Russi. Dne 20. t. m. umrl je v Rimu sloveč krščanski starinoslovec Janez Krstnik de Rossi v 73. letu. Po svojem rojstvu je bil Rimljan, kjer je tudi študiral in pozneje deloval. Prva svoja dela je priobčeval v raznih listih. Posebno pozornost je obračal na krščanske napise prvega stoletja in je temeljito preiskal katakombe. Bil je vseučiliščni profesor v Rimu in član papeževe akademije za starinoslovje. Od 1863. leta je izdajal „Bulletino di Archeologia christiana“.

Novice.

— **Potrjena zakona.** Presvetli cesar je potrdil v zadnjem zasedanji kranjskega deželnega zbora vzprejeti zakon o napravi nove, 380 metrov dolge okrajne ceste pri Radovljici. — Dalje je potrdil zakon, tudi sklenjen od deželnega zbora kranjskega, s katerim so se premenile neke določbe zakona o razdelitvi vkupnih zemljišč in uredbi dotičnih pravic.

— **Podržavljenje južne železnice.** Česar bi nikdo ne bi bil pričakoval še tako hitro, zgodilo se je, južna železnica se podržavi. Naša vlada je že dlje časa delala na to, da se podržavljenje zvrši, a ogerska vlada, ki ima pri celi stvari tudi svojo besedo, je to ovirala. Na enkrat pa se je stvar predrugačila. Ogerska si hoče ustanoviti svojo samostalno dunavsko parobrodno društvo, v kar pa potrebuje dovoljenja avstrijske vlade. To je dalo povod poganjanjem obeh trgovinskih ministrov in da sta se načeloma pogodila tako, da Ogerska dovoli podržavljenje južne železnice, Avstrija pa ustanovitev samostalne dunavske parobrodne družbe. Sedaj je torej gotovo, da se južna železnica podržavi in sicer ima država glasom koncesijske listine že z 1. januarjem 1896. l. pravico prevzeti južno železnico v lastno režijo. Vlada pa misli že z novim letom progo podržaviti. To podržavljenje pa ni misliti tako, da bi država kupila južno železnico, temveč le promet na nji bo prevzela, za to pa plačevala južni železnici primerno rento.

— **Shod in slavnost v Celovcu** napravi dne 24. oktobra t. l. katoliško politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem. Posvetovalo se bode o raznih vprašanjih, ki so posebne važnosti za koroške Slovence. Po shodu bo sijajna slavnost v spomin 80letnice msgr. Andr. Einspielerja in njegovega somišljenika škofa Martina Slomška. Vspored je zanimiv; slavnostni govor ima dr. Medved iz Maribora, poje pa pevsko društvo „Lira“ iz Kamnika.

— **Praščjo razstavo** v Novem mestu priredi kranjska c. kr. kmetijska družba v torek dne 23. oktobra t. l. v zvezi s prasičjim semnjem. Namen razstavi in ž njo prasičjemu semnju je: 1.) da se vidi uspeh, ki se je dosedaj dosegel pri reji prašičev domačih in tujih plemen; 2.) da se gospodarji s primerjanjem prašičev vnemajo za napredek v prašičji reji in da se pouče, kje je dobiti dobrih živalij za pleme; 3.) da se povzdigne kupčija s prašiči. — Razstava se bo vršila na dan Lukeževega semnja, ki je jeden največjih na Dolenjskem, in sicer na prostoru pred vojašnico, kjer bode tega dne tudi prašičji semenj. Do 8. ure zjutraj morajo biti že vse živali na mestu razstave, kjer se bodo pripravile potrebne ograje za posamezne vrste razstavljenih živalij. — Razstava bode ločena v dva oddelka. V prvi oddelek se pripuščajo plemeni prašiči, in sicer: a) posamezni prašiči, kakor: 1.) za spuščanje pripravnih mrjasci, 2.) breje svinje in svinje s praseti, 3.) mladi mrjasci in mlade svinje do starosti 10 mesecev, b) cele skupine plemenih prašičev, obstoječih iz mrjasca, svinj in praseta. V drugi oddelek se pripuščajo pitani prašiči, in sicer: a) peršutniki, b) starejši pitani in sicer za vsak oddelek po 10 premij v zneskih po 20 in 10 kron. Prašiči, kateri morejo postati deležni premije, morajo najmanj uže pol leta biti lastnina tistega gospodarja, ki jih razstavi. Gospodarji, kateri želijo razstaviti svoje prašiče v kakem oddelku, naj se zglasijo pisмено ali ustno pri kmetijski podružnici v Novem mestu zadnji čas do 1. oktobra t. l., ter naj naznanijo, koliko in kake živali hočejo razstaviti, da se zamorejo pripraviti potrebne ograje. Možje, ki bodo sodili o premovanji prašičev, izbero se po predpisniku in se morajo ravnati po določenih predpisih.

— **Obesil se je** minolo nedeljo v gozdu za Cekinovem gradom v Šiški 38letni Anton Avbelj. Nesrečnež, svojedobno trgovski pomočnik, je bil močno pijači udan.

— **Zmaga na Koroškem.** Pri deželno-zborski dopolnilni volitvi v kmetiskem volilnem okraji Trbiž-Šmohor dne 27. t. m. zmagal je kandidat združene slovensko-nemške konservativne stranke, Huber s 54 glasovi proti 26. Huber je dobil 28 slovenskih glasov, torej več nego nemških. To je v kratkem drugi poraz nemškeliberalne oziroma nacionalne stranke na Koroškem in obakrat so ta poraz odločili slovenski glasovi. Slovenski Korošec gre na dan!

— **Slovesno otvori** se dne 6. in 7. okt. v Krškem spomenik M. Hočevarju in po spomeniku ploča zgodovinarja Ivan B. Valvazorji.

— **Novo gasilno društvo** snujejo v Breznici v radovljiškem okraju.

— **Nesreča pri požaru.** Predvčerajšnjim zvečer udarila je strela v hišo št. 43 na Ilovci in isto užgala. Prosto-voljno gasilno društvo ljubljansko je prihitelo na lice požara in istega udušilo. Ko pa je bilo že vse pogašeno, se je zrušil dimnik, pri kateri priliki se je težko poškodoval plezavec Indof, lahko pa dva druga plezalca.

— **Obsojen odvetniški pisar.** V Trstu so obsodili v šestmesečno ječo odvetniškega pisarja Justa Žetina Obsojenec, ki ima še le osemnajst let je kradel odvetnikom, pri katerih je bil v službi kolke, poštne znamke, knjige in denar. Ko ga je kak odvetnik spodil, izposodil si je na njegovo ime knjige, koleke ali kaj tacega in tako poškodoval več oseb.

— **Požarji v Trstu.** Dne 19. t. m. po noči se je vnelo sukno v skladišču Adolfa Rigutti. Gorelo je dobro uro. Škoda je velika. Blago je pa bilo za 25.000 glđ. zavarovano. Prejšnjo noč je pa v skladišču trgovine Folloy in Zseleznyák se svetilnica prevrnila na sukno, ki se je že vnelo. Trgovsko osebje je samo pogasilo ogenj, ali škoda je znatna. Dne 19. je gorela trava in listje na Škorklji. Bilo je že 800 □ sveta v ognju. Nevarnost je bila velika, ker je pihal veter. Gasilci so s trudom pogasili. Zažgali so menda otroci.

— **Razpust društva.** Namestništvo v Trstu je razpustilo italijansko katoliško društvo za kmetijske koristi (Societa Cattolica per gl' interessi degli agriculturi), ker je prestopilo svoj delokrog.

— **Samomor na morji.** Te dni je ob istrijskem obrežju blizu Pirano skočila v morje s parnika isterske parne družbe elegantno napravljena ženska. Vse prizadevanje, da bi jo rešili, bilo je zastonj.

— **Mrtev najden.** V Račici pri Laškem trgu našli so mrtvega pred jednim tednom Andreja Zupančiča blizu njegovega stanovanja. Zadel ga je mrtvoud.

— **Človeške kosti** našel je v zemlji posestnik Fran Majer v Palulah pri Celji, ko je kopal za apnenico. Kako so kosti prišle na dotično mesto, se ne more vedeti. Najbrž se je pred dvajsetimi ali tudi več leti zgodilo kako hudo delstvo.

— **Zasulo** je v Pulji tri delavce in jednega hudo poškodovalo, ko so delali nekak reservoir in se je zemlja usadila. Vsi delavci so bili iz tovarne za umetne ploče Neumüllerjeve na Dunaji.

Anarhisti.

Na Dunaju so te dni obsodili v jednomesečen zapor oženjeno šiviljo Julijo Vihlidat. Dne 19. avgusta je govorila na nekem shodu stavbenih delavcev. Svoj govor je sklenila s tem, da je delavce potožila z barikadnim bojem na gospodujoče stanove. Državno pravdnštvo in pozneje sodišče je v tem našlo proslavljanje prepovedanega dejanja. Ta dogodek je pa vsekako vse pozornosti vreden. Če se anarhistične ideje že širijo mej ženskimi, naravnimi odgojiteljicami mladine, potem smo pač lahko v strahu za bodočnost.

Ogri imajo navado, da v državnem zboru ali pa v delegaciji zahtevajo vse natančnejše poročilo o vsem nego v Avstriji, kjer smo navadno zadovoljni s tem, kar nam ministri drage volje povedo. Poročevalec v ogerski delegaciji je vprašal tudi ministra, če se je kaj dogovoril ali če se kaj misli dogovoriti, kako bi uspešneje preganjali anarhizem.

Grof Apponyi ni bil povsem zadovoljen s tem, da se ministra poprašuje v delegaciji o tej stvari. Njemu se je zdelo, da je s tem že žaljena državna samostojnost Ogerske. On misli, da se ima v stvareh, ki se tičejo policije in sodnije vprašati ogersko vlado v državnem zboru, katera se bode že obrnila potem do skupne vlade za potrebna pojasnila. Torej vidimo, kako Madjari hitro najdejo državni pomislek, če so ga našli celo v tem slučaju.

Minister je odgovoril, da se dosedaj države še niso o ničem dogovorile, kako bi preganjale anarhizem. Sicer so pa časopisi bolj zahtevali, da se dogovore vlade o kakšnem skupnem postopanju proti anarhistom, nego so vlade to želele. O taci stvareh, ki se tičejo postavodaje, bi se tudi težko doseglo kako sporazumljenje. Zato je pa najbolje, da v tem oziru vsaka država stori, kar se jej zdi umestno. Nikakor pa minister vse oporeka, da se ne bi države dogovorile o kaci policijskih ali administrativnih naredbah proti anarhistom. Delegatje so bili s temi pojasnili povsem zadovoljni. Vidi se pa, da se je veliko več pisalo in ugibalo, kaj se stori proti anarhistom, nego so vlade zares storile.

Govori se, da bode pruski deželni zbor sklenil nekatere zakone proti anarhistom in socialistom. Omejil bode baje nekoliko društveno svobodo. Da se na nekaj tacega misli, se da sklepati iz cesarjevega govora v Kraljevci, v katerem je pozivljaj red ljubeče stranke, naj se združijo proti prekucuhom. Za vse nemške države se pa izjemne naredbe ne vpeljejo, ker zanje ne mara državni kancelar in bi jih tudi državni zbor ne vsprejel.

Dne 20. so v Italiji slovesno praznovali obletnico zedinjenja Rima z Italijo. Zvečer je bila razsvetljava. Mnogo ljudij je bilo na ulici, kar je naravno pri taki priliki. Tudi anarhisti so hoteli ta znamenit dan po svoje primerno praznovati. Pri Porta Pia so položili bombo, ki se je razletela. K sreči baš tedaj ni bilo nikogar blizu. Tako se je zgodilo, da občinstvo za ta napad niti tisti večer izvedelo ni, še le drugi dan so videli razletele kose bombe. Po ulicah so pa ta dan anarhisti raztresli raznih anarhističnih tiskovin.

Tudi v Ameriki se zadnji čas časopisje mnogo bavi s tem, kako bi se prišlo anarhizmu do živega. Tako piše „Amerikanski Slovenec“ o tem sledeče:

To vprašanje so pretresali narodni zastopniki v Washingtonu. Ameriški mesečnik „Forum“ ima članek o kaznovanju anarhistov in nasvetuje sledeče: „Anarhist ne priznava nobene dolžnosti do vlade, torej tudi ne sme zahtevati pravic od nje; kadar se tedaj zve, da je kedo anarhist, naj vlada takoj oznani, da njega in njegovega